

Przedmiotowy System Oceniania z biologii

I. Cele edukacyjne z biologii:

1. Pogłębianie rozumienia podstaw działania własnego organizmu w stosunku do wiedzy nabytej w gimnazjum.
2. Kształtowanie postawy odpowiedzialności za zdrowie swoje i innych.
3. Rozumienie zależności istniejących w środowisku przyrodniczym.
4. Rozumienie potrzeby zachowania bioróżnorodności.
5. Poznanie zależności w funkcjonowaniu organizmów żywych na różnych poziomach organizacji.
6. Poznanie teorii i praw biologicznych.
7. Poznanie przykładowych metod badawczych stosowanych w biologii.
8. Integracja wiedzy z różnych dziedzin do wyjaśniania zjawisk biologicznych.
9. Rozumienie znaczenia nowoczesnych kierunków biologii dla postępu w biotechnologii i medycynie.
10. Uzyskanie świadomości zagrożeń cywilizacyjnych wynikających z działalności człowieka.

II. Przedmiotem kontroli i oceny osiągnięć edukacyjnych ucznia są:

1. Wiadomości (zapamiętywanie, rozumienie)
2. Umiejętności (zastosowanie wiadomości w sytuacjach typowych i problemowych)
3. Postawy i przekonania (aktywność, zaangażowanie w proces uczenia się)

III. Prawa i obowiązki ucznia

- a) uczeń jest oceniany zgodnie z zasadami sprawiedliwości, oceny są jawne
- b) sprawdziany, prace klasowe, kartkówki i odpowiedzi ustne są obowiązkowe;
- c) prace klasowe są zapowiadane, z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem i podany jest zakres sprawdzanych umiejętności i wiedzy; praca klasowa może być raz przełożona w semestrze, drugi termin jej pisania wyznacza nauczyciel.
- d) kartkówki nie muszą być zapowiadane i nie mogą być poprawiane; obejmują 1-2 ostatnie lekcje lub zadanie domowe; sprawdziany mogą być zapowiadane i obejmują 3-4 ostatnie tematy.
- e) uczeń nieobecny na sprawdzianie, pracy klasowej musi ją napisać w terminie uzgodnionym z nauczycielem; nie napisanie pracy w drugim terminie jest równorzędne z oceną niedostateczną.
- f) pracę klasową napisaną na ocenę niedostateczną lub dopuszczającą można poprawić; poprawa jest dobrowolna i odbywa się w ciągu 2 tygodni od dnia poinformowania o ocenach; uczeń poprawia pracę tylko raz i obie oceny są jednakowej wagi.
- g) uczeń w ciągu okresu powinien uzyskać minimum trzy oceny przy 1 godz. tygodniowo.

- h) uczeń po dłuższej nieobecności w szkole(2 tygodnie) ma prawo nie być oceniany przez 1 tydzień(usprawiedliwiona nieobecność związana z chorobą lub sytuacją losową)
- i) w przypadku nieobecności nauczyciela w dniu pracy klasowej zostaje ona przesunięta na lekcję kolejną
- j) prace klasowe są oddawane w terminie 2 tygodni od czasu ich przeprowadzenia(termin może być przedłużony z powodu nieobecności nauczyciela w szkole)
- k) w przypadku nieobecności ucznia w szkole ma on obowiązek uzupełnić zeszyt, prace domową.
- l) uczeń ma prawo do zgłoszenia raz w okresie nieprzygotowania się do lekcji; przez nieprzygotowanie się do lekcji rozumiemy: brak zeszytu, brak pracy domowej, niegotowość do odpowiedzi, brak pomocy potrzebnych do lekcji; nieprzygotowanie do lekcji uczeń zgłasza na początku lekcji przed zajęciem miejsca w sali; nauczyciel ma prawo zwiększyć liczbę nieprzygotowań do, dwóch jeżeli ilość godzin biologii w tygodniu wynosi 2 lub więcej. Każde nieprzygotowanie odnotowane zostaje w dzienniku, jako „-” w rubryce nieprzygotowania.
- ł) na dwa tygodnie przed wystawianiem ocen uczniowi nie przysługuje prawo zgłaszania nieprzygotowania
- m) po wykorzystaniu limitu określonego powyżej uczeń otrzymuje za każde nieprzygotowanie ocenę niedostateczną;
- n) uczeń, który otrzymał ocenę niedostateczną w I okresie, ma obowiązek w przeciągu 14 dni roboczych zgłosić się do nauczyciela w celu ustalenia terminu i formy zaliczenia okresu; Zaliczenie I okresu musi zakończyć się do dnia 31 marca.
- o) wszystkie formy aktywności ucznia oceniane są w skali stopniowej;
- p) uczeń korzystający podczas kontrolnych prac pisemnych z niedozwolonych pomocy, świadomie zmieniający wcześniej rząd oraz podpowiadający otrzymuje ocenę niedostateczną, która nie podlega poprawie.
- r) na lekcji nie wolno korzystać z telefonu komórkowego i innego sprzętu multimedialnego.
- s) przy ocenianiu nauczyciel uwzględnia możliwości intelektualne ucznia, wysiłek wkładany przez ucznia w wywiązywanie się z obowiązków lekcyjnych, aktywność podczas lekcji, chęć uczestniczenia w zajęciach i zadaniach dodatkowych;
- t) uczniowie wykazujący uzdolnienia w dziedzinie biologii mogą uczestniczyć w różnych formach zajęć pozalekcyjnych (np. koła biologiczne, konsultacje dla uczniów zdolnych), zaangażowanie i osiągnięcia ucznia mają wpływ na ocenianie semestralne lub końcoworoczne

IV. Formy oceny ucznia

Pomiar osiągnięć uczniów odbywa się za pomocą następujących narzędzi:

- a)** Sprawdzian, praca klasowa – odpowiedź pisemna przeprowadzana po zakończeniu każdego działu, zapowiadany z co najmniej z tygodniowym wyprzedzeniem. Sprawdziany i prace klasowe mogą zawierać dodatkowe pytania na ocenę celującą;
- b)** Kartkówka - obejmuje materiał z 1-2 ostatnich tematów lekcyjnych, nie wymaga wcześniejszego zapowiadania,
- c)** Odpowiedź ustna - przynajmniej raz w semestrze, pod względem rzeczowości, stosowania języka przedmiotu, umiejętności formułowania dłuższych wypowiedzi, Przy odpowiedzi ustnej obowiązuje znajomość materiału z 3 ostatnich tematów lekcji (jednostek tematycznych), w przypadku lekcji powtórzeniowych – z całego działu;

d) aktywność na lekcji

e) prace domowe – są obowiązkowe zadawane z lekcji na lekcję

f) referaty – zadawane są z wyprzedzeniem tygodniowym, kryteria oceny odpowiadają ocenie wypowiedzi ustnych z uwzględnieniem zaproponowanej notatki. Oceny bardzo dobrej nie może otrzymać uczeń czytający referat. Ocenę o stopień w górę podnosi przygotowanie pomocy dydaktycznych ułatwiających zrozumienie referatu.

g) inne formy aktywności (konkursy, wykonanie pomocy dydaktycznych, prezentacje multimedialne itp.) – dodatkową ocenę uczeń może otrzymać za osiągnięcia w konkursach.

h) obserwacja ucznia: przygotowanie do lekcji; praca w grupie.

i) narzędzia dodatkowe:

☐ **test diagnozujący** – sprawdzają przygotowanie ucznia do egzaminu maturalnego, przystąpienie do napisania testu w wyznaczonym wcześniej terminie jest obowiązkiem ucznia, test jest oceniany zgodnie z zasadami oceny pracy pisemnej, nie podlega poprawie. Test diagnozujący może być użyty, jako narzędzie badające przyrost wiedzy i umiejętności uczniów po zakończeniu nauki w danej klasie.

☐ **zadanie dodatkowe nadobowiązkowe** – są to zadania nieobowiązkowe o wyższym stopniu trudności dla uczniów zainteresowanych przedmiotem, chcących poszerzyć swoje wiadomości i umiejętności z dziedziny biologii, przygotowywanie materiałów na nośnikach komputerowych, długoterminowe biologiczne i ekologiczne prace badawcze.

Liczba i częstotliwość pomiarów jest zależna od klasy, liczby godzin.

V. Oczekiwane osiągnięcia uczniów w wyniku realizacji programu nauczania to wymagania programowe na poszczególne stopnie szkolne, opisane w rozkładach materiału, ułożone według klasy, działu, taksonomii celów.

1) Wymagania

Stopień dopuszczający otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania konieczne;

Stopień dostateczny otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania konieczne i podstawowe;

Stopień dobry otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania konieczne, podstawowe i rozszerzające;

Stopień bardzo dobry otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania konieczne, podstawowe, rozszerzające i dopełniające;

Stopień celujący otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania konieczne, podstawowe, rozszerzające, dopełniające i wykraczające.

Wymagania konieczne (K) – dotyczą zapamiętywania, czyli gotowości ucznia do przypominania sobie podstawowych definicji i pojęć. Zdobyte wiadomości i umiejętności są niezbędne do dalszego kontynuowania nauki biologii.

Wymagania podstawowe (P) – dotyczą zrozumienia wiadomości. Oznacza to, że uczeń potrafi samodzielnie omawiać proste związki i zależności biologiczne.

Wymagania rozszerzające (R) – dotyczą stosowania wiadomości i umiejętności w sytuacjach typowych. Oznacza to, że biegle posługują się terminologią biologiczną oraz samodzielnie rozwiązują typowe zadania problemowe o podwyższonym stopniu trudności. Uczeń potrafi dowodzić proste związki przyczynowo skutkowe.

Wymagania dopełniające (D) – dotyczą stosowania wiadomości i umiejętności w sytuacjach problemowych. Uczeń stawia hipotezy i wyciąga wnioski z obserwacji i eksperymentów, rozwiązuje problemy w sytuacjach nietypowych. Posiada wiadomości ponadprogramowe, związane programowo z treściami nauczania.

2) Osiągnięcia

1. Znajomość funkcji fizjologicznych różnych układów organizmu ludzkiego.
2. Rozpoznawanie zagrożeń dla zdrowia człowieka i znajomość zasad działania na rzecz własnego zdrowia
3. Rozumienie zasad dziedziczenia; dostrzeganie korzyści i zagrożeń wynikających z postępów w genetyce.
4. Znajomość przyczyn aktualnego stanu środowiska w skali lokalnej, krajowej, światowej oraz sposobów przeciwdziałania niekorzystnym zmianom.
5. Świadomość wartości różnorodności biologicznej.
6. Znajomość budowy i procesów życiowych u przedstawicieli różnych grup systematycznych roślin i zwierząt.
7. Umiejętność wyjaśniania związków między strukturą a funkcją na różnych poziomach organizacji żywych organizmów.
8. Postrzeganie funkcjonowania organizmu jako zintegrowanego układu.
9. Umiejętność analizowania zależności między środowiskiem życiowym organizmów a ich budową i funkcjonowaniem.
10. Umiejętność wyjaśniania zjawisk: zmienności, dziedziczenia i ewolucji oraz związków zachodzących między nimi.
11. Umiejętność analizowania zmian zachodzących w środowisku, oceniania ich skutków oraz odnajdywania sposobów naprawy szkód.
12. Posługiwanie się terminologią biologiczną.
13. Umiejętność prowadzenia obserwacji i eksperymentów z zastosowaniem metod poznania naukowego.
14. Umiejętność wykorzystywania różnych źródeł wiedzy do wyjaśniania zjawisk i procesów biologicznych oraz formułowania i uzasadniania własnych opinii.

VI. Kryteria wymagań na daną ocenę

a) Wypowiedzi ustne:

Celujący – odpowiedź wskazuje na szczególne zainteresowanie przedmiotem, spełniając kryteria oceny bardzo dobrej, wykracza poza obowiązujący program nauczania, zawiera treści pozaprogramowe, własne przemyślenia i oceny.

Bardzo dobry – odpowiedź wyczerpująca, zgodna z programem, swobodne operowanie faktami i dostrzeganie związków między nimi.

Dobry – odpowiedź zasadniczo samodzielna, zawiera większość wymaganych treści, poprawna pod względem języka, nieliczne błędy, nie wyczerpuje zagadnienia.

Dostateczny – uczeń zna najważniejsze fakty, umie je zinterpretować, odpowiedź odbywa się przy niewielkiej pomocy nauczyciela, występują nieliczne błędy rzeczowe.

Dopuszczający – wymagane jest przynajmniej 40% wiedzy i umiejętności przewidzianych dla pracy pisemnej, tzn. niezbędna wiedza konieczna z punktu widzenia realizacji celów przedmiotu, podczas odpowiedzi możliwe są liczne błędy, zarówno w zakresie wiedzy merytorycznej jak i w sposobie jej prezentowania, uczeń zna podstawowe fakty i przy pomocy nauczyciela udziela odpowiedzi.

Niedostateczny – odpowiedź nie spełnia wymagań podanych powyżej kryteriów ocen pozytywnych (brak elementarnych wiadomości, rezygnacja z odpowiedzi).

b) Wypowiedzi pisemne:

W przypadku sprawdzianów , prac klasowych,kartkówek przyjmuje się skalę punktową przeliczaną na oceny cyfrowe wg kryteriów:

0-35% niedostateczny

36-50%dopuszczający

51-75%dostateczny

76-89%dobry

90-100%bardzo dobry

c) Aktywność ucznia może być oceniana poprzez stosowanie „+” i „-”.

VII Formy poprawy oceny, wystawienie oceny na I okres i koniec roku

1) nauczyciel sprawdza prace pisemne w terminie 14 dni roboczych,

2) uczeń ma możliwość jednorazowej poprawy oceny niedostatecznej i dopuszczającej ze sprawdzianu , pracy klasowej w formie i terminie ustalonym z nauczycielem, . Poprawa jest dobrowolna, odbywa się poza lekcjami,

3) do dziennika obok oceny uzyskanej poprzednio ze sprawdzianu wpisuje się ocenę poprawioną,

4) wszystkie prace są archiwizowane (do końca roku szkolnego tj. 31.08. br)- uczniowie i ich rodzice mogą je zobaczyć i otrzymać uzasadnienie wystawionej oceny,

5) ocena roczna i na koniec I okresu nie jest średnią arytmetyczną ocen.

6) wystawienie oceny okresowej i na koniec roku szkolnego dokonywane jest na podstawie ocen cząstkowych, przy czym większą wagę mają oceny ze sprawdzianów i prac klasowych w drugiej kolejności są odpowiedzi ustne i kartkówki. Pozostałe oceny są wspomagające.

7) na 2 tygodnie przed wystawieniem ocen okresowych i rocznych kończy się termin popraw

8) istnieje możliwość **konsultacji** z nauczycielem w przypadku, gdy uczeń zgłosi chęć uzupełnienia braków z przedmiotu (dot. również uczniów wykazujących specyficzne trudności w nauce biologii)

9) w przypadku nieusprawiedliwionej nieobecności na sprawdzianie uczeń pisze zaległy sprawdzian na najbliższej lekcji.

10) uczeń ma możliwość poprawy oceny okresowej w formie i terminie ustalonym z nauczycielem w uzasadnionych przypadkach:

* liczne **usprawiedliwione** nieobecności spowodowane leczeniem lub wypadkiem losowym

* zauważalna jest silna motywacja do nauki i zainteresowanie przedmiotem.

11) nie zgłoszenie się na umówiony z nauczycielem termin poprawy bez usprawiedliwienia jest równoznaczny z rezygnacją z poprawy

12) w sytuacji zagrożenia oceną niedostateczną nauczyciel może zaproponować uczniowi jeszcze jedną pracę poprawkową z materiału z danego okresu pod warunkiem, że uczeń wykorzystał wszystkie możliwości poprawy ocen z prac klasowych

VIII. Sposoby informowania uczniów.

Na pierwszej godzinie lekcyjnej uczniowie są zapoznawani z PSO. Wymagania na poszczególne oceny są udostępniane wszystkim uczniom. Wszystkie oceny oparte o opracowane kryteria są jawne zarówno dla ucznia jak i jego rodziców. Sprawdziany i inne prace pisemne są przechowywane w szkole do końca danego roku szkolnego.

W trakcie realizowania celów edukacyjnych i oceniania ucznia nauczyciel przedmiotu- pomaga w samodzielnym planowaniu rozwoju i motywuje ucznia do dalszej pracy;

IX. Sposoby informowania rodziców/prawnych opiekunów

O ocenach cząstkowych informuje się rodziców na zebraniach rodzicielskich lub w czasie indywidualnych spotkań z rodzicami, udostępniając zestawienie ocen. Na dwa tygodnie przed

rocznym klasyfikacyjnym posiedzeniem rady pedagogicznej nauczyciel informuje w formie ustnej ucznia i za jego pośrednictwem rodziców o przewidywanej dla niego ocenie klasyfikacyjnej i możliwościach poprawy. Propozycję oceny zapisuje do dziennika. Na miesiąc przed klasyfikacją (okresową lub końcoworoczną) uczniowie i ich rodzice oraz wychowawca klasy jest informowany o zagrożeniu oceną niedostateczną i możliwościami jej poprawy.

Oceny przekazuje rodzicom wychowawca, natomiast omawia nauczyciel uczący.

Ponadto nauczyciel uczący informuje rodziców o aktualnym stanie rozwoju i postępów w nauce; dostarcza informacji o trudnościach ucznia w nauce biologii; dostarcza informacji o uzdolnieniach ucznia; daje wskazówki do pracy z uczniem (w trakcie spotkań w pierwsze poniedziałki miesiąca)

X. Uczeń o specjalnych potrzebach edukacyjnych

Ocenianie ucznia o specjalnych potrzebach edukacyjnych dostosowane jest do jego indywidualnych możliwości. Uwzględnia ono zalecenia opinii lub orzeczenia PPP, jego zaangażowanie w proces dydaktyczny oraz postępy w nauce.

INFORMACJE DODATKOWE

Na lekcjach biologii zabronione jest korzystanie z telefonów komórkowych i innego sprzętu elektronicznego zgodnie z zasadami w WSO (& 115 pkt 7 oraz & 116)

Wszystkie prace klasowe są omawiane i poprawiane na lekcji

Do treści zadań z prac klasowych nauczyciel dołącza prawidłowe rozwiązania i kryteria oceniania. Na podstawie zestawu tych dokumentów nauczyciel może na prośbę rodzica omówić pracę ucznia w czasie poniedziałkowych spotkań.

Prace uczniowskie oraz egzemplarz prawidłowych odpowiedzi wraz z kryteriami oceniania nauczyciel przechowuje do końca roku szkolnego.